

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Rovviltets Røst Norge

Deres ref

Vår ref

Dato

19/4110-6

30. januar 2020

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe i rovviltregion 2 i 2020

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Rovviltets Røst 3. desember 2019 over rovviltnemnda i region 2 sitt vedtak 15. november 2019 om kvote for kvotejakt på gaupe i 2020.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 2 sitt vedtak om kvote på 20 for kvotejakt på gaupe i 2020. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at bestanden etter neste års yngling vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen dersom den vedtatte kvoten effektueres, og at bestanden skal forvaltes så nært bestandsmålet som mulig. Departementet viser også til at det årlig registreres tap/skade på beitedyr forårsaket av gaupe i regionen. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Rovviltnemnda i region 2 vedtok 15. november 2019 kvote for kvotejakt på gaupe i 2020. Rovviltets Røst påklagde vedtaket 3. desember 2020. Rovviltnemnda behandlet klagen 13. desember 2019 og opprettholdt sitt tidligere vedtak. Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding 9. januar 2020.

Klagers anførsler

Klagen viser til at gaupebestanden er under det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ungekull og at den skandinaviske gaupebestanden har gått ned med fem familiegrupper til 257 ynglinger. Rovviltets Røst mener derfor man bør frastå fra jakt i alle regioner inntil bestanden har kommet seg opp på et høyere nivå. Videre viser de til at nemnda ikke kan være sikker på at neste års bestandsmål vil nås, og at tidligere års erfaringer har vist store nedganger fra et år til et annet. De mener rovviltforskriften § 3 er brutt siden det nasjonale bestandsmålet ikke er nådd, og at føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven bør komme til

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling

Saksbehandler
Torkel Ramberg
22 24 58 50

anvendelse. De er også kritiske til den illegale jakten de mener foregår og mener nemnda bør ta høyde for dette. Rovviltets Røst anmoder derfor om at det ikke innvilges kvotejakt på gaupe i region 2 i 2020, alternativt at kvoten reduseres til 7 dyr og en hunddyrkvote på 2 dyr.

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemnda har i sitt vedtak redegjort for det regelverket som regulerer kvotejakt på gaupe. De har også redegjort for bestandssituasjonen i Skandinavia, nasjonalt og i region 2 og for skadeomfang og tapsutvikling i regionen. Rovviltnemnda fattet følgende vedtak: *"Rovviltnemnda i region 2 Sør-Norge har i møte 15. november 2019 under sak 18/2019 gjort vedtak om kvotefordeling og vilkår for jakt på gaupe i 2020. Rovviltnemndas vedtak innebærer at 15 dyr, hvorav inntil 5 voksne hunner, er fordelt fra jaktstart på tre jaktområder. I beiteprioriterte kommuner i Aust-Agder (Bygland, Evje og Hornes, Iveland, Birkenes og Lillesand) er det åpnet for kvotefri jakt. Se vedlagt vedtak med kart for oversikt over jaktområdene. 5 dyr, hvorav en voksen hunn, er holdt tilbake som reservekvote som kan fordeles senere ved eventuell ny kunnskap om bestandsforholdene. Familiegrupper som opptrer sammen er unntatt fra kvoten de to første ukene av jaktperioden."*

I sin vurdering av klagen sier rovviltnemnda blant annet:

"Vedtaket om kvotejakt i 2020 ble fattet for å stabilisere gaupebestanden ned mot bestandsmålet og kvoten ble fordelt ut fra utbredelsen av gaupe og skadebildet i regionen. Vedtaket var basert på tilgjengelig kunnskapsgrunnlag framlagt i sekretariatets saksframlegg og under møtet (oppdatering om taps- og skadeomfang). Rovviltnemnda kan ikke se at klagen anfører opplysninger som ikke forelå ved vedtakstidspunktet. Klagers anførsler berører i stor grad at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger ikke er nådd. Det vises i den sammenheng til at rovviltnemndenes oppgave er å forvalte bestandene nærmest mulig de fastsatte bestandsmålene for regionene, jamfør rovviltforskriften § 7. Det er i vedtaket likevel lagt vekt på den nasjonale bestandsutviklingen. Videre vises det til at det i forvaltning av en viltbestand er en rekke faktorer som kan virke inn på neste års ynglesuksess og om bestandsmålet nås. Vedtaket bygger imidlertid på oppdatert kunnskap som ansees god både nasjonalt og regionalt, og rovviltnemnda mener det ikke er særskilt grunn til å legge vekt på føre-var-prinsippet. Forvaltningen av gaupe i rovviltregion 2 har også vist at tilgjengelig kunnskap de aller fleste årene har vært tilstrekkelig for å nå bestandsmålet for regionen. Det gjøres oppmerksom på at det ble påkjørt en gaupeunge i Telemark (Kviteseid) den 8. desember 2019. Denne (og eventuelt annen irregulær avgang) kommer til fratrekk på den vedtatte og iverksatte kvoten (jaktområde III). Basert på sekretariatets vurdering og nemndas vedtak i saken, og det faktum at det ikke foreligger nye vesentlig opplysninger, tilsier at klagen ikke tas til følge."

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet sier i sin faglige tilråding blant annet:

"Miljødirektoratets faglige tilråding knytter seg til å vurdere gaupebestandens status og forventede utvikling i regionen og vurdere sannsynligheten for at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet. Vurderingene knyttet til den forventede utviklingen av gaupebestanden tar utgangspunkt i at vedtatt kvote effektueres."

Videre sier Miljødirektoratet:

"Om overvåking av gaupe og bestandssituasjonen i Norge og innenfor region 2:

Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status

og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. NINA rapport 1679, Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2019, gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet. Årene 2017, 2018 og 2019 er det registrert henholdsvis 55,5, 57,5 og 55 ynglinger av gaupe på landsbasis. Antall ynglinger i 2019 tilsvarer en estimert totalbestand på ca. 323 gauper. Miljødirektoratet konstaterer at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe ikke ble nådd i Norge i 2019. I rovviltregion 2 ble det før jakt i 2019 registrert 15 ynglinger av gaupe. Regionen ligger dermed over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 12 årlige ynglinger. Tre års gjennomsnitt av antall ynglinger (13 ynglinger) viser at regionen er over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet, og nemnda har myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe.

Om gaupas forventede utvikling i regionen:

Norsk institutt for naturforskning (NINA) introduserte i 2011 en prognosemodell for beregning av bestanden av gaupe i Norge (NINA rapport 774). Modellen kan benyttes til å forutsi bestandsstørrelse av gaupe fremover i tid, samt å beregne hvilken effekt ulike jaktuttak vil ha på bestanden før jakt den påfølgende vinteren. Dette som en hjelp til å redusere utfordringene med å stabilisere utviklingen av gaupebestanden, siden en tidligere har vært nødt til å ta utgangspunkt i fjorårets familiegruppetellinger når årets kvoter skal fastsettes. Modellen baserer seg på tidsserien med tellinger av familiegrupper og uttak av gauper bakover i tid for å beregne en prognose fremover i tid. Det er viktig å understreke usikkerheten i de regionale prognosene da det er små tall det opereres med.

Basert på antall familiegrupper påvist før jakt i 2019 og kjent uttak av voksne hunndyr i 2019, gir prognosemodellen et estimat på 59 familiegrupper på landsbasis og før jakt i 2020. Et uttak på om lag 15 voksne hunndyr totalt i Norge i 2020 vil gi størst sannsynlighet for å havne rundt det nasjonale bestandsmålet før jakt 2021. Prognosemodellen kan anvendes til å beregne hvor store uttak en region bør ha, når regionen befinner seg i nærheten av bestandsmålet og det er ønskelig med en stabilisert bestand. For landet som helhet viser modellen at en kan høste 0,43 voksne hunndyr pr registrerte familiegruppe hvis en ønsker en stabilisert bestand rundt bestandsmålet. Modellen viser også at en kan høste 1,27 gauper pr registrerte familiegruppe hvis en ønsker en stabilisert bestand rundt bestandsmålet. Det er viktig å understreke at usikkerheten i estimatene til modellen blir større for de regionspesifikke prognosene. Her er antall familiegrupper mindre, og i enkelte regioner snakker vi om svært små tall. Dette betyr at den usikkerheten som eksisterer rundt observasjoner av familiegrupper spiller en større rolle jo mindre tall man opererer med, og videre er små bestander mer påvirket av tilfeldige variasjoner i f.eks. fødsels- og dødsrater.

Miljødirektoratets vurdering og faglige tilråding

Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon samt effekten av påvirkninger. Miljødirektoratet har i sin faglige tilråding lagt vekt på NINA rapport 1679 med rapporterte tall for bestandsstatus i 2019, og regionale og nasjonale prognoser for utviklingen i gaupebestanden. Prognosemodellen estimerer at antall på 13,2 familiegrupper av gaupe før jakt i 2020 i region. Dersom man tar utgangspunkt i denne prognosen og kjent avgang etter kvotejakt 2019 (en voksen hunn med årsunge felt på skadefelling i Drangedal i Telemark, juli 2019), vil bestanden før jakt 2020 vurderes til å

ligge rundt bestandsmålet på 12 familiegrupper. Ut fra prognosemodellen vil det kunne tas ut 15 individer, hvorav 6 hunngauper, for å holde bestanden stabil på bestandsmålet. Bestandsovervåkinga av gaupe i region 2 – Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder viser en stabil bestand over flere år i første halvdel av 2010-tallet (15-17 familiegrupper). I 2016 og 2017 ble antall påviste familiegrupper sterkt redusert og for første gang under 12 siden innføringen av nasjonale bestandsmål i 2005. De to siste årene er det blitt registrert 15 familiegrupper, 3 familiegrupper over bestandsmålet (figur 1). En bestand på 15 familiegrupper tilsvarer ca. 53 dyr i regionen, og er bestandsstørrelsen før reproduksjonssesongen inneværende år."

I sin konklusjon sier Miljødirektoratet:

"Etter en helhetsvurdering av vedtak om kvote for jakt på gaupe i region 2 i 2020, anser Miljødirektoratet det som mest sannsynlig at en effektivisering av vedtatte kvotestørrelse vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen"

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken behandles etter viltloven § 9, naturmangfoldloven §§ 16 og 77, og rovviltforskriften §§ 4, 7 og 11. Departementet legger, i henhold til naturmangfoldloven § 7, i sin vurdering prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 og § 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 trekkes inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder naturmangfoldloven § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 er ikke relevant i denne saken, fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Det er et vilkår for jakt på gaupe at best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at gaupe produserer et høstingsverdig overskudd, jf. naturmangfoldloven § 16 tredje ledd. Videre følger det av naturmangfoldloven § 16 fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

For gaupe har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvoter for jakt når bestanden, basert på et treårs gjennomsnitt av bestandsstatus, ligger over bestandsmålet, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11. Rovviltnemnda skal i forbindelse med kvotefastsettelsen bl.a. gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling, og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. kommentarene til rovviltforskriften § 7 annet ledd.

Ved behandlingen av St. meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*, fastsatte Stortinget nasjonalt bestandsmål for gaupe på 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe videreført, jf. rovviltforliket (Representantforslag 163 S (2010-2011)) punkt 2.1.7. Videre går det fram av rovviltforliket at forvaltningen skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig. Det nasjonale bestandsmålet er fordelt på syv av de åtte

forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. For region 2 er bestandsmålet 12 årlige ynglinger av gaupe, jf. rovviltforskriften § 4 første ledd bokstav f.

Gaupe er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2015. Når det gjelder bestandssituasjonen for gaupe, vises det til informasjon fra Rovdata (Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt). Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. NINA rapport 1679, Antall familiegupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2019 gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet. Årene 2017, 2018 og 2019 er det registrert henholdsvis 55,5, 57,5 og 55 ynglinger av gaupe på landsbasis. Antall ynglinger i 2019 tilsvarer en estimert totalbestand på ca 323 gauper. Miljødirektoratet konstaterer at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe ikke ble nådd i Norge i 2019. I rovviltregion 2 ble det før jakt i 2019 registrert 15 ynglinger av gaupe. Regionen ligger dermed over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 12 årlige ynglinger. Tre års gjennomsnitt av antall ynglinger (13 ynglinger) innebærer også at rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Kravet i nml. § 8 er dermed oppfylt.

Departementet mener at det i denne saken foreligger tilstrekkelig kunnskap. Departementet har derfor tillagt føre-var-prinsippet i nml. § 9 liten vekt.

Naturmangfoldloven § 5 sier at målet er at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Når det gjelder gaupe er prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning konkretisert i rovviltforskriften § 3 og § 4 og i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 2.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom, skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Departementet har tillagt prinsippet om samlet belastning stor vekt i denne saken, da vedtaket vil bidra til at vi når bestandsmålet for gaupe på landsbasis, jf. naturmangfoldloven § 10.

Departementet viser til at vedtaksmyndigheten skal vurdere eventuelle uttak blant annet ut fra hensynet til å komme så nær de regionale bestandsmålene som mulig. I kommentarene til § 7 i rovviltforskriften heter det at kravet til presisjon øker jo nærmere ned mot det nasjonale bestandsmålet den aktuelle rovviltart forvaltes. Kravet til presisjon i kvotefastsettelsen er lik uansett om man ligger under eller over bestandsmålet.

Det følger av naturmangfoldloven § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Rovviltnemnda har redegjort for skade- og konfliktsituasjonen for

beitenæringen i regionen. Departementet legger til grunn at rovviltnemndas vedtak blant annet er fattet på bakgrunn av potensialet for gaupeskader på beitedyr, og andre viktige samfunnsinteresser er tillagt stor vekt, jf. naturmangfoldloven § 14.

Miljødirektoratet anser det som mest sannsynlig at en effektivering av den kvoten rovviltnemnda har vedtatt for jakt på gaupe i region 2 i 2020 vil medføre at bestanden etter neste års yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonal fastsatte bestandsmålet for regionen. Departementet er enig i dette.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 2 sitt vedtak om kvote på 20 for kvotejakt på gaupe i 2020. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at bestanden etter neste års yngling vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen dersom den vedtatte kvoten effektueres, og at bestanden skal forvaltes så nært bestandsmålet som mulig. Departementet viser også til at det årlig registreres tap/skade på beitedyr forårsaket av gaupe i regionen. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Fylkesmannen i Oslo og Viken
Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 2
Rovviltnemnda i region 2